

Bjørnstjerne Bjørnson
ET FARLIGT FRIERI

Den Tid Aslaug blev voksen Jente, var der ikke stor Nattero at faa paa Huseby. Gamle Bjørn maatte mer end een Gang op i sin Skindbuxe og feje Loftet rent; thi der baade reves og sloges Bygdens gjildeste Gutter Nat efter Nat; værst var det Natten til Søndags; men da lagde heller aldrig Bjørn sig uden først at have sat sin Birkestav ved Siden af sig; «har jeg faaet en Datter, skal jeg ogsaa værge hende,» sagde Bjørn Huseby.

Thore Næsset var bare en Husmandssøn, og alligevel saa snakkede de om, at han var den, som gik oftest til Aslaug. Dette vilde Bjørn ikke vide noget af, og han sagde bestandig, at han aldrig havde truffet Thore der om Natten, saa det ikke engang var sandt. Men Folk mente, at havde han set vel efter oppe i Hibelen hos Aslaug, istedetfor at slaas med dem, som staakede frem paa Gulvet, saa havde han fundet Thore.

Alle saa længtes de til Sommeren; thi da skulde Aslaug paa Sæteren. Og da Sommeren kom, og Buskaben drog tilfjelds, og klokkerne klang og Buhunden gjøede og Aslaug haukede oppe i Lien, da fik Gutterne hjertevondt der de gik og arbejdede nede paa Voilen. Første Lørdags kveld styrtede de opover Fjeldet, den Ene fortere end den Anden; men endnu fortere kom de nedover igjen. For der oppe paa Stølen stod en Mand bag Fjøsdøren, som sprang frem, hver Gang der kom Nogen, og dængte dem saa forsvarligt igjennem, at de siden bestandig huskede de Ord, han lagde til, da han var færdig: «Dette kan være nok for denne gang; kom snart igjen, saa skal du faa Mere!» Ikke rettere end de kunde skjønne, saa ejede ingen Anden end Thore Næsset en saa god Næve; og alle de gjilde Gaardmandssønner saa var de nu enige i det, at det var for galt, en Husmandsgut skulde spænde højst oppe hos den rige Aslaug Huseby.

Det Samme mente ogsaa gamle Bjørn, der han hørte om det; og han mente tillige det, at var der ingen Anden, som kunde beksle den unge Fole, saa kunde han det og Sønnerne hans; thi Husebykarlene var vide spurgt, og endda Faderen var 54 Aar, saa tog han Broktag med den ældste Sønnen, naar han syntes det blev for stilt i et godt Lag. Gamle Bjørn talte først til Aslaug; thi det var jo bedst at det blev afgjort med det Gode, hvis det kunde gaa an. Men Kvindfolkene ere nu engang slig, at de tager til Graaden, og da har Mandfolkene ikke stor Magt med dem. Bjørn blev rent ilde ved, da han saa, hvor kjær den skarvede Husmandsgutten var bleven hende. Vistnok var det ogsaa en staut Karl, men ligevel saa burde dog Krage søge Mage. Der græd

Aslaug saa saart, at Gamlingen tiede rent stille, og han var dog kommen op til hende Bens Ærinde forat skjænde paa hende. «Nej, Staal mod Staal; det er nok bedst jeg tager fat paa Karlen selv,» tænkte Husebyen.

Og det gjorde han. Fjeldene paa den Kant er bratte paa Siderne, fordi om de er vide og flade ovenpaa; derfor gik der opover til Husebysæteren blot een Vej, og den laa forbi Gaarden. Næste Lørdagskveld lagde Bjørn og hans to Sønner sig ude i Løen; nu vilde de passe Ulven op, der han drog tilstøls. Og det varede ikke langt ud paa Natten, før Thore kom. Som han vilde gaa rask forbi, rus, lede det inde i Løen, og den Yngste af Sønnerne sprang ud og foer Thore lige i Brystet; thi han maatte skynde sig, skulde han faa Tag i ham. Thore slog ham til Jorden, saa det sang i ham. «Hvad vil du mig?» spurgte Thore. «Jo, det skal du faa vide,» svarte En bag ham, og det sortnede i det Samme for Thores Øjne; et saadant Slag fik han af Broderen. Gamle Bjørn kom til, og de foer alle Tre ind paa ham. Thore blev stærkere i Faren; han gled som en Aal imellem dem, han slog til Højre og Venstre, han dukkede sig ned og sprang op igjen og sørgede altid for selv at undgaa Slag, medens han gav de Andre. Banket blev han rigtignok, og det tilgavns, men Bjørn sagde ofte siden, at Thore Næsset er den gjæveste Karl baade i dette og mange andre Præstegjæld.

De holdt saalænge paa med ham, til der flød Blod, men da sagde Gamlingen stop. Og da de lavede paa med Striden, saa fortalte Bjørn ham: «Herefter skal vi nok passe Husmandsbukken op; og kan du næste Lørdagskveld komme forbi Bjørnen og Ungerne hans, saa skal du faa Jenten!»

Thore maatte drage sig hjemigjen, og blev han liggende i flere Dage efter. Der gik stort Ord i Bygden af Slags, maalet paa Huseby, og skjönt Alle maatte sige, hvad gamle Bjørn havde sagt, at Thore holdt sig som en Mand, saa undte dog Hver og En ham, hvad han fik. Dog – En var der, som ikke gjorde det, og det var Aslaug. Hun fik høre det Dagen efter, og da forstod hun, hvorfor han ikke var kommen op til hende Lørdagskveld. Hun havde længtes saa svært, og hun græd saa tungt nu, da hun hørte Ends-kaben paa det med ham og Faderen. Det var en trist Uge for hende. Hun sad, saa lang Dagen var, oppe paa Voilen der, og tænkte paa Thore, og det bares hende for, at hun fik ikke en glad Dag mere, blev det forbi med dem To.

Thore laa syg hjemme. Ondt gjorde det i hans Lem, mer, men det var ikke der han var syg som værst. Gamle Bjørns Vrede var det, som græmmede ham, og naar han laa inde i Sengen om Kvellen og saa Dagen drage, Himmelen ligge blank og hed og lokke ham ud, Fjeldet bære

saa kjækt tilvejs, saa var det Noget indvendig i ham, som vilde løfte ham ud og opover. Han laa for aabent Vindu og hørte Orren spille og Fossen bestandig larme, men endnu mere klart og kjækt nu i Natstunden. Og om Dagen hørte han Aslaug hauke og blæse paa Lur, og var det ikke fordi Moder hans sad inde, saa havde han grædt.

Fredag var han oppe og ude. Lørdag følte han en slig Styrke igjen i alle Lemmer, at han næsten tænkte paa at prøve, om han ikke kunde slaa sig igjennem til Aslaug. «Jeg faar dog ikke mere end Bank,» tænkte Thore. Det randt ham ogsaa ihu, hvad Bjørn havde sagt, at kom han tilstøls næste Lørdagskveld, saa skulde han faa Jenten.

Det kunde hænde, at Bjørn havde sagt disse Ord for snart.

Paa den anden Side Fjeldet gik Fjorden. Det var en Times Arbejde at ro omkring Tangen og derhen. Men deropover var det endnu værre at komme til Sæteren, ja saa galt, at intet Menneske endnu havde forsøgt det. Gjeden vovede ikke engang at gaa der, og den plejer dog ellers ikke at være ræd af sig tilfjelds. Lørdagskvæld lagde Thore fra Land og rodde omkring; thi der vilde han gaa op. Det var saa vakker en Kvæld og det drog saa i ham, at han maatte forsøge, hvad der kunde forsøges.

Paa Stolen sad Aslaug; men da hun tænkte paa, at Thore ikke kunde komme ikveld, og der kanske vilde komme des Fler i hans Sted, saa tog hun Buhunden med sig og sagde ikke Gjetergutten, hvorhen hun gik. Hun vilde sætte sig afsides og tænke paa han Thore; men hun vilde ikke sidde saaledes, at hun kunde se ned i Bygden; thi det var hun ikke istand til. Derfor gik hun paa den modsatte Side og saa ud over Fjorden; der var ligesom nogen Fred i dette lange Syn udover Fjorden.

Der satte hun sig til at synge, og Stemmen gik langt i den stille Nat. Hun sang, saa hun selv blev rørt og sang da endnu stærkere og længer. Og da hun tiede, var det ligesom Nogen svarede hende langt, langt nedefra. Hun blev først ræd, men saa tog hun i igjen, og da hun tiede, svarede det paany og i den samme Melodi. Vorherre hjælpe mig, hvad kan dette varre, tænkte Aslaug; hun syntes at kjende Røsten. Og hun sang engang til, og det svarte engang til og lidt nærmere hende. Hun sprang hen paa Kanten af Fjeldet, slog Armene om en rank Birk, som hang udover, og saa ned. Men hun saa Ingenting. Fjor. den laa stille og roede sig, ikke en Fugl strøg henover den. Endelig saa hun, at en liden Baad havde lagt til nede ved Fjeldsiden; men Andet saa hun ikke. Da begyndte Hunden at gjø og springe frem mod Kanten og tilbage igjen. Der maa være Noget alligevel, tænkte Aslaug, og i det Samme hørte hun det rasle lige nedenfor sig. Hun

saa ned, og hun havde nær sluppet sig, saa forskrækket blev hun; thi hun saa en Mand arbejde sig op, over saagodtsom det slette Fjeldet. Hun kastede sig tilbage op paa Grønsværet og holdt sig fast, som om det var hende selv, der var i Fare. Hun svedte af Angst; thi det maatte jo varre Thore. Hun turde ikke se nedover igjen, hun turde ikke raabe, hun sprang op og løb omkring, hun græd og bad den Almægtige om at hjælpe ham. Det faldt hende ind, at denne Thores Bedrift var at friste Vorherre, og at hun derfor ikke kunde vente hans Hjælp. Men alligevel bad hun; «denne ene Gang maa Du hjælpe ham, bad hun, og hun kastede sig ned og væltede sig i Græsset og hun foer op igjen og tog omkring Hunden, som om det var Thore hun vilde holde fast.

I denne frygtelige Angst tilbragte hun et helt Kvarter, men da gjøede Hunden gladere end før og sprang op paa hende, og en rød Hue stak frem over Fjeldskrænten, og Thore laa ved hendes Barm! De Elskende holdt hinans den sammenknuget i hele Minutter uden at kunne sige et Ordg – og det, som de endelig sagde hinanden, var der ikke Mening i.

Men da gamle Bjørn hørte om denne kjække Færd, da slog han i Bordet og sagde: «Den Karl er havendes; Jenten skal varre hans!»

Min Historie har blot een Fortjeneste, og det er den, at den er sand.